

sahibinden.com'un iş süreçlerinden “İKİNCİ EL” in sürdürülebilirliğe katkısı

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)'nin Sürdürülebilirlik Kalkınma Amaçları'nın 12.maddesi Sorumlu Üretim ve Tüketim hedefi, malları ve kaynakları üretme ve tüketme biçimlerini değiştirmeye ve karbon ayak izini azaltmaya yönelik bir aksiyon maddesi olarak tüm kurumlar ve bireyler teşvik edici bir işlev üstlenmekte.

Biz de A&B'de sürdürülebilirlik konusunu sürekli gündeminde tutan bir kurum olarak günümüzde tüm dünyayı etkisi altına alan “aşırı tüketim” gibi bir tehlikeyi bertaraf etmenin yolu neler olabilir diye araştırırken 2019 yılında işbirliğine girdiğimiz sahibinden.com'un iş süreçlerinden birisi olan “ikinci el” satış platformu ile tanıştık.

Bu durum kolay kolay karşılaşılan bir fırsat değildi. Bir kurumun iş süreci doğrudan sürdürülebilirliğe hizmet ediyordu.

sahibinden.com, Türkiye'de e-ticaret sektörünün ilk girişimci kuruluşlarından biri olarak milyonlarca kullanıcısı ile bir kavşak noktası, tüketici alışkanlıklarını görme ve analiz noktasında ayna konumunda bir kurum. İkinci el kullanımı hakkında ellerinde bulunan veriler konunun önemini ve etkisini vurgulamak adına bizlere olağanüstü bir imkan sunuyordu. Böylece 7'den 70'e ve her tür sosyal gruptan kullanıcı profiline sahip sahibinden.com'un verilerinin analiz edilerek “ikinci el” in etkisini gözler önüne sererek kamuoyunun dikkati çekilebilecekti. Bu amaçla bir davranış değişikliğine küçük de olsa katkı sunacak yıllık bir rapor hazırlanması fikri geliştirildi ve iş ortağımıza önerildi. Konunun kurum tarafından büyük bir coşkuyla desteklenmesinin ardından çalışmalara başlandı.

Bu çerçevede yapılan araştırmalar sonucunda dünyanın en saygın çevre enstitülerinden İsveç merkezli IVL (Swedish Environmental Research Institute) www.ivl.se ile “İkinci Elin Sürdürülebilirliğe Katkısı” raporu çalışmaları başlatıldı.

“İkinci Elin Sürdürülebilirliğe Katkısı” raporu sayesinde kurumun iş modelinin özünde bulunan sürdürülebilirlik özelliğinin olumlu etkileri ve dünyadaki doğal kaynak tüketiminin azaltılmasına sunduğu destek somut rakamlarla ortaya konulabilecekti.

Tüketiciyi ikinci el kullanımına özendirerek rapor ile kamuoyu oluşturulup tüketiciler, ellerindeki ürünlerin kullanım ömrünü uzatmaya, onları yeniden kullanmaya, daha sonrasında da geri dönüşümle tüketim döngüsünü izlemeye ve ikinci el etkisinin çarpıcı verilerini gözlemlemeye davet edilecekti.

Raporun “**yeniden kullanım**” ve “**tüketim döngüsü**” kavramlarına dikkat çekmesi hedeflenerek buna uygun bir iletişim dili geliştirildi.

Yeniden Kullanım

Bir ürünün başka bir kişi tarafından değerlendirilerek tekrardan kullanılmasına “yeniden kullanım” deniyor. Böylece yeniden kullanılan ürünlerin ekonomik ömrü uzuyor ve kullanım oranı artarken ilk sahibinden sonraki kullanıcıları da ürünün özelliklerinden faydalanmaya devam ediyor. Bir ürünü yeniden kullanmak, üretim aşamasında yararlanılan kaynakların da

verimli bir şekilde kullanılmasını sağlıyor. Aynı zamanda dögüsel ekonomiyi teşvik ederek sürdürülebilirliğe hizmet ediyor.

Tüketim Dögüsü

Tüketim dögüsü; kaynaklarımızın, bilinçsiz kullanılarak atık haline gelmesine ve çevre kirliliğinin önemli bir nedeni olmasına yol açan, tüketilerek hızla atık haline dönüşmesini sağlayan kullan-at tüketim tarzının tam tersine bir anlayış benimsiyor. Ürünlerin ömrünü uzatmaya, onları yeniden kullanmaya ve geri dönüştürmeye dayalı olan sisteme “tüketim dögüsü” adı veriliyor. Doğadan esinlenilerek oluşturulan bir kavram olan tüketim dögüsü, doğal kaynakların kullanımını en aza indirirken, çevresel atık oluşumunun da önüne geçmeyi amaçlıyor.

UYGULAMA

Sürdürülebilirliğin kurumların iş modelinin özünde olması gereken en önemli değerlerden biri olduğuna inanan bir kurum olarak sahibinden.com’un ticari faaliyetlerinden birini oluşturan “ikinci el” platformu bize inanılmaz bir imkan sunmuştu. Bu sayede ikinci el ürünlerin el değıştirme ve yeniden kullanıma sunulma süreci ölçülebilecek sahibinden.com kullanıcılarının bir sene içerisinde Dünya’ya ve sürdürülebilirliğe yaptıkları katkı somut veriler ile kanıtlanabilecekti.

Bu kapsamda sahibinden.com ikinci el kategorisinin kişisel bilgiler içermeyen verilerinin analiz edilmesine izin vermesi ile çalışmalar başlatıldı.

Bünyesinde 300’den fazla mühendis, davranış bilimci, kimyager, deniz biyoloğu, biyolog, siyaset bilimci, gazeteci, iş geliştiricisi ve ekonomist barındıran, vizyonunu “sürdürülebilir bir toplum” olarak belirleyen İsveç Çevre Araştırmaları Enstitüsü IVL (Swedish Environmental Research Institute) ile sahibinden.com işbirliğine girerek veriler, IVL’nin geliştirdiği ölçüleme metodu ile hesaplandı. Bu kapsamda 24 ayrı kategori ve 226 alt kategori değerlendirilerek analiz edildi. Bu hesaplama modeli üç ayrı varsayıma dayandırılarak yapıyor ve bir etki raporu elde edebiliyordu.

Varsayım 1: Bir ürün yeniden kullanıldığında, benzer yeni bir ürünün satın alınmasına ihtiyaç duyulmaz. Böylece üretim ile birlikte ortaya çıkan materyal kaynağı tüketimi ve emisyonlardan tasarruf edilir.

Varsayım 2: Yeni bir ürünün üretiminden sonra gerçekleşen taşımacılık faaliyetlerinin yarattığı çevresel etki ortadan kalkar.

Varsayım 3: Yeniden kullanım ile birlikte, kullanılmış ürünün atılması ve imha edilmesi ile ortaya çıkan atık yönetimine gerek duyulmaz.

Raporda ürünlerin yeniden kullanımına bağlı olarak gerçekleşen tasarruf miktarları CO2 eşdeğeri, plastik, çelik ve alüminyum cinsinden ifade edilerek, somut verilerle örnekştirildi böylece okuyucular tarafından kolay anlaşılır bir hale gelmesi sağlandı.

DEĞERLENDİRME

“İkinci Elin Sürdürülebilirliğe Katkısı” raporuna göre; 3,5 milyon ilan üzerinden yapılan araştırma sonucunda, sahibinden.com kullanıcılarının ikinci eli tercih ederek bir yılda 1,9 milyon ton karbondioksit emisyonuna ek olarak 800 bin ton çelik, 70 bin ton alüminyum ve 120 bin ton plastik tasarrufu sağladığı anlaşıldı.

“İkinci Elin Sürdürülebilirliğe Katkısı” raporu ile yeniden kullanım alışkanlıklarına, tüketim döngüsü farkındalığına ve sorumlu tüketimde bireyin tercihlerinin gücüne dikkat çekilerek, “hem eşyaların hem de dünyanın ömrünü uzat!” mottosuyla bireylere çağrıda bulunuldu.

Rapor, sahibinden.com’un ev sahipliğinde pandemi koşulları sebebiyle online gerçekleşen basın buluşması ile kamuoyu ile paylaşıldı, ilgili kurum yetkililerine ulaştırıldı. “İkinci Elin Sürdürülebilirliğe Katkısı” raporu yayınlandığı günden bu yana; yazılı basında 13, internet mecrasında 142 ve televizyon programlarında da 1 kez yer aldı.

Raporun ortaya çıkış nedeni, hizmet ettiği amaçlar, rapordaki verilerin analiz edilmesinde kullanılan model ve tüm bu süreçte yürütülen iletişim modeli sektörde bir ilki oluşturması açısından önemli bir görev üstlendi.